

Univerzita udělila čestné doktoráty dvěma osobnostem medicíny

4.12.2025 - Jan Borek | Univerzita Karlova

V úterý 2. prosince 2025 udělila Univerzita Karlova čestné vědecké hodnosti doctor honoris causa dvěma významným osobnostem světové medicíny: kardiologovi prof. Bélovi Péteru Merkelymu a virologovi prof. Marcu Van Ranstovi.

Profesor medicíny a rektor budapeštské Semmelweisovy univerzity Béla Péter Merkely patří již dlouhodobě k předním světovým kardiologům. Děkan 3. lékařské fakulty Petr Widimský uvedl, že „široká škála jeho klinických schopností je velmi unikátní a potvrzuje jeho výjimečné postavení vysoce odborného lékaře s širokým interdisciplinárním záběrem“. Zmínil také jejich osobní vazby: „Profesora Merkelyho znám více než 20 let díky našim společným aktivitám v Evropské kardiologické společnosti. Obdivuji Bélu Merkelyho za jeho mimořádnou tvrdou práci v klinické medicíně, ve výuce a ve výzkumu. Chci také zdůraznit jeho tvrdou práci na propagaci středoevropské a východoevropské kardiologie na světové scéně výzkumu srdce.“ Titul čestné vědecké hodnosti si dle Petra Widimského Béla Merkely zaslouží také díky vynikající spolupráci s Kardiocentrem 3. lékařské fakulty i dalšími lékařskými fakultami Univerzity Karlovy.

Profesor Merkely uvedl svoji děkovnou řeč slovy Gerty Coriové, pražské rodačky a první nositelky Nobelovy ceny za fyziologii nebo lékařství: „Věřím, že v umění a vědě jsou slávy lidského ducha.“. Zmínil též dlouhodobé propojení, spolupráci a přátelství mezi oběma univerzitami. Sám pak složil poklonu Petru Widimskému, který jej pro toto ocenění navrhl, a popsal, jakou inspiraci a motivaci jemu samotnému předal – podle Merkelyho je Petr Widimský „ikonická, průkopnická osobnost v oblasti kardiovaskulární medicíny, a také můj osobní vzor“. Vděčí mu především za vytvoření podmínek k možnostem dělat špičkovou kardiovaskulární vědu a praxi ve střední Evropě. I to je jistě důvod, proč Merkely sám před sedmi lety předal Widimskému ocenění Semmelweis Budapest Award.

Merkely též děkoval své – ve Velké aule přítomné – rodině za neutuchající podporu a lásku, bez nichž by jeho vědecká, pedagogická a lékařská praxe nebyla možná. Ocenění čestným doktorátem dle vlastních slov chápe nejen jako uznání za minulé činy a přínos, ale též jako závazek do budoucnosti – a to i v oblasti spolupráce mezi oběma institucemi.

Čestnou vědeckou hodnost doctor honoris causa přírodních věd rovněž obdržel Marc Van Ranst, profesor virologie na Katolické univerzitě v Lovani, za jeho mimořádný přínos v oblasti virologie a veřejného zdraví. Významný, mezinárodně uznávaný virolog a epidemiolog výrazně přispěl k zavedení detekce a typizace HPV do rutinní diagnostiky, která se stala základem současného screeningového programu pro karcinom děložního hrdla. V jeho laboratoři byla také získána první kompletní sekvence genomu lidského koronaviru. Jeho výzkum v oblasti rotavirů významně přispěl ke snížení výskytu rotavirových infekcí a zlepšení zdraví dětské populace po celém světě.

Marc Van Ranst od roku 1995 vyučuje kurz bioinformatiky na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Jako mezíresortní komisař pro chřipku zodpovídal za přípravy na chřipkovou pandemii v Belgii a za krizové řízení během pandemie prasečí chřipky. Během pandemie Covid-19 zastával funkci veřejného poradce a vědeckého komunikátora v Belgii i v zahraničí, podílel se tak na strategiích testování, trasování kontaktů a očkování a pravidelně informoval veřejnost o epidemiologické situaci.

Děkan Přírodovědecké fakulty UK Vladimír Krylov zdůraznil, že „profesor Van Ranst má dlouhodobě

blízký vztah s výzkumnými skupinami a studenty na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Při studiu genetické informace virů a jejich kontinuálních mutací si prof. Marc Van Ranst již v 90. letech uvědomil a předpověděl obrovský význam bioinformatiky. Jeho průkopnický kurz „Computational Genomics“, který začal vyučovat na Přírodovědecké fakultě UK v roce 1995, byl prvním bioinformatickým kurzem v České republice a jeden z prvních celosvětově“.

Profesor Van Ranst ve svém projevu, jenž uvedl několika českými větami, jmenoval mnohé přátele, kterých v České republice za léta působení nabyl. Zmínil i Studentského velemloka – ocenění za nejlepšího pedagoga Přírodovědecké fakulty UK, které obdržel před třiceti lety, a dodnes má doma vystavené.

Vyjádřil se též ke stále ohroženější roli vědy a akademie: „Univerzity musí zůstat majáky světla, nemůžeme ale vystupovat mírně vůči těm, kteří aktivně odmítají pravdu nebo se snaží umlčet vědce a akademiky. Musíme zaujmout naprosto jasný a neochvějný postoj“. Profesor Van Ranst, který má též dlouholeté zkušenosti s medializací vědeckých výsledků a komunikací s médii, dodal, že „V době, kdy se dezinformace šíří rychleji než jakýkoli virus, je komunikace vědy důležitější než kdy jindy. Není to přepych, nýbrž záchranné lano.“ A také nedílná součást vědy jako takové: „Vědu nelze jen provádět, je třeba ji cítit, vyslechnout a věřit v ni.“

Text: Jan Borek

Foto: Vladimír Šigut

<https://cuni.cz/UK-6311.html?locale=cz&news=27940>